

**Antoninus Diana Panormitanus, Clericus Regularis, Doctor
Celeberrimus, Coram S. D. N. Alexandro VII. Episcoporum
Examinator, & Sancti Officij Regni Siciliae Consultor,
Coordinatus, Seu Omnes ...**

Diana, Antonino

Lugduni, M. DC. LXXX.

64. An præmittere vnam de dictis Denunsiationibus sit peccatum mortale,
vbi plura de Denunciationibus? Et an Parochus, qui id suo arbitrio faceret,
grauiter puneindus esset ab Episcopo. Et notatur ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76405](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76405)

contrahendo, omiffis abfque caufa denuntiationibus: ergo etiam peccant mortaliter contra Decretum Concilij, fi poft contractum matrimonium illud prima vice confummeat abfque caufa ante denuntiationes. Hoc eft totum argumentum in forma huius moderni, quamvis illud fati dilaret, & confundat. Sed refpondeo, concesso antecedenti, negando confequentiam: quia in primo cafu Concilium abfolute præcipit non effe abfque caufa denuntiationes omittendas, & ided fi abfque caufa contrahentes illas omittant; antequam matrimonium contrahant, peccant mortaliter contra Decretum Concilij; in fecundo tamen cafu Concilium Tridentinum fati fe explicat, dum dicit: *Ut fi aliqua fubfint impedimenta, facilius dereguntur*. loquitur enim fub conditione, quod fuerit aliquod impedimentum, quod deregi debet. Et ided, fi certè conftet, nullum fubeffe impedimentum, contrahentes prima vice confummando non peccant, ficut nec fecunda. Quare benè aduertit Caiet. tom. 1. *opufc. tract. 13. de vfu matrim. q. 2.* quod, quamvis ante Decretum Concilij Tridentini matrimonium confummare ante denuntiationes effet illicitum, & mortali culpa; poft Decretum tamè Concilij, fi matrimonium fuerit valide initum, illud confummare ante denuntiationes, nullum peccatum effet, dummodo addit duo: Primum, quod certum fit, nullum fubeffe impedimentum. Secundum, quod contrahentes vtantur matrimonio cum intentione illud publicandi. Hæc omnia Texeda *vbi fuprà*.

4. Sed extat dubium, an coniux teneatur debitum reddere alteri coniugi petenti ante denuntiationes? In qua difficultate affirmat Henriquez in *Summa*, lib. 11. *de matrim. cap. 16. num. 1.* & afferit duo: Primum, non teneri coniugem reddere debitum. Secundum, quod fi fuerit matrimonium femel confummatum, reddere tenetur: ficut vouens Religionem, peccaret prima vice reddens; at deinceps reddere tenetur: quia femel confummatum matrimonio, habent coniuges plenam poteftatem, & vsum corporis. Idem tenent alij Neoterici docti: fed ducuntur hæc ratione: quia iam hi violantur Ecclefie præceptum nec poftunt refarcire ficut qui die ieiunij primomane fcilicet comedit, deinceps non peccat, comestiones multiplicans. Sed meritò hanc fententiam impugnant Sanchez, *vbi fuprà*, n. 5. & Texeda n. 52. quia eadem præcepti vis virget in ordine ad denuntiationes omiffas in prima confummatione, que in fecunda: ergo, fi in fecunda tenetur coniux reddere debitum, tenetur etiam prima vice: vel fi non tenetur reddere prima vice, neque etiam in fecunda. Deinde, quia per matrimonium verè, & rectè contractum transfertur ius, quod habet quilibet coniux in corpus alterius: ergo matrimonio vtendo non peccat.

5. Ad exempla adducta refpondeo, non effe fimilia: non enim eft fimile de Religionis voto: quia, femel confummatum matrimonio, ratione fortioris matrimonij confummati vinculi, redditur vouens impotens ad implendum votum; & ided reddere tenetur: at verò, quia adhuc poteft coniux implere præceptum Tridentini, abftinendo, donec fiant denuntiationes; nec tenetur contra præceptum illud reddere. Nihil etiam probat fecunda differentie ratio: quia ieiunium indiuiduum eft, nec commodam patitur diuifionem, cum eius fubftantia in vnica eomestione confiftat: quare, ea fracta, deinceps obferuari nequit: at præceptum non confummandi matrimonium eft diuifibile, vt præceptum abftinendi à carnibus: nam in qualibet copula militat eadem ratio Tridentini, vt probauimus: ficut ligatus caftitatis voto peccat qualibet vice petendo; non ta-

men peccaret qualibet vice comedo, fed fola prima, fi ieiunium vouiffet.

6. Notandum eft hic obiter, quod fi contingat, vt in cafu, in quo matrimonium ftatim contrahi bono communi, vel fpéciali contrahentium expediat maxime, neque fit recursus ad Ordinarium, qui in prædictis denuntiationibus difpenfet, poterunt contrahentes abfque vlla culpa matrimonium contrahere coram Parocho, & teftibus, Parochusque, & teftes adeffe poterunt: quia leges ecclefiafticæ non continentur eo rigore obligare, vt benè docent Sotus in 4. dift. 28. quæft. 1. art. 2. concluf. 3. §. Ex huiusmodi. Ludouicus Lopez 1. part. inftitut. c. 39. §. Ex prædictis. Coniugum difput. 27. de matrim. dub. 5. num. 12. Sanchez, alius relatis lib. 3. difp. 10. n. 27. Layman tract. 10. 2. part. cap. 4. n. 10. Indicat Gutierrez cap. 57. de matrim. & docet Palaus tom. 3. difp. 2. pund. 13. §. 3. num. 11.

RESOL. LXIV.

An prætermittere vnam de dictis denuntiationibus peccatum mortale, vbi plura de denuntiationibus? Et an Parochus, qui id fuo arbitrio faceret, grauius puniendus effet ab Epifcopo? Et notatur denuntiationes non poffe fieri extra Ecclefiam, etiam fi locus fit aptus, vt ad multorum notitiam perueniant? Et an vero in tribus diebus feftiuis continuis, vt in Pasche poffint fieri dictæ denuntiationes? Et an fit peccatum mortale, fi Parochus offereat illas proclamationes in tribus diebus feftiuis, vt in terpolate? Ex part. 3. tr. 4. Ref. 2. 3. 5. alius 26.

§. 1. Negatiuam fententiam docet Sanchez de *matrim. to. 1. lib. 3. difp. 5. num. 8.* fed aduersus illum infurgit Bafilus Pontius de *matrim. lib. 1. cap. 30. num. 3.* & Coninch de *Sacram. difp. 27. d. 6. num. 51.* quia omiffio vnus proclamationis non effet materia leuis, vt conftat ex fine, ad quem ordinationitur; quare Parochus, qui id fuo arbitrio faceret, grauius puniendus effet ab Epifcopo. Neque leuis erit ad excufandum à mortali culpa, quod conftat caufa denuntiationum in aliquo peculiari cafu, vt dixi *fuprà* vniuersè de legibus, in præfumptis fundatis. Ita Pontius.

2. Sed his non obftantibus, Sanchez opinio nem ego probabilem exiftimo, quam tunc poft illum barbosa de *poteft. Epifcop. part. 2. alleg. 22. num. 6.* Gutierrez de *matrim. c. 57. num. 1.* & Villalobos in *sum. tom. 1. tr. 13. difp. 2. 4. num. 3.* vbi ita ait: [Hinc de Sanchez, que non ferat peccato mortali deest vnica denuntiation, donec mortalmente hablando no hauiiffe peligro de impedimento, porque es leue materia, y partial del precepto.] Sic ille, & alij.

3. Nota etiam, quod Pontius putat denuntiationes non poffe fieri extra Ecclefiam, etiam fi locus fit aptus, vt ad multorum notitiam perueniant, fed Villalobos *vbi fuprà* num. 4. contrarium docet, & citat Sanchez, quibus adde Layman in *Theol. mor. lib. 4. tract. 10. part. 2. cap. 4. num. 10.*

4. Debent etiam fieri dictæ denuntiationes in tribus diebus feftiuis, fed Villalobos loco cit. affert ex Sanchez, [que aunque no fueffe en fefta, fi eftuieffe iunto el pueblo de la manera que fueflen las feftas, fe podrian hazer, porque malitia la mifma razon, y fe guarda el intento del Concilio.] Ita ille, fed contrarium docet Pontius *vbi fuprà* num. 7. Et non verò in tribus diebus feftiuis continuis, vt in Palchate, poffint fieri dictæ denuntiationes, neque ad respondendum eft, & ideo Layman *vbi fuprà*, ex Sanchez

Sanchez notat oportere aliquod, saltem duorū dierum interuallum, inter vnā, & alteram denuntiationem, intercedere, & ita docet Riccius in *praxi part. 1. refol. 224. n. 4.* & Segura in *direct. iudic. p. 2. c. 16. n. 20.*
 5. Notandum est etiam, quod Henriquez lib. 11. c. 7. num. 1. in *glossa littera C.* docet quod esset peccatum mortale, si Parochus efficeret dictas proclamationes in tribus diebus festiuis, sed interpolat, v. g. in die Dominica facit vnā proclamationem, in altera verò minime, & postea in aliis duabus Dominicis facit alteras duas denuntiationes. Sed ego puto contrarium cum Villalobos *vbi supra num. 3.* ita asserente. [Ne fera peccato mortal, en no se hazer las denunciations en tres fiestas continuas, aunque no huuiesse grande espacio de tiempo entre la vna y la otra.] Vide etiam Coninch de *Sacrament. disp. 27. dub. 5. num. 47.*

RESOL. LXV.

An denunciations facienda sint in vtraque Parochia in qua diuina commorati sunt sponsi, vel sufficiat illas facere in Parochia in qua breui tempore commorantur? Ex part. 3. tract. 4. Ref. 234. alias 235.

§. 1. **F**aciendas esse in vtriusque Parochiis, vbi diuinitus versati sunt, & principaliter habuerint latem, docet Sanchez de *matrim. tom. 1. lib. 3. disp. 6. n. 6.* & Coninch de *Sacram. disp. 27. dub. 5. n. 50.* Et ratio est, quia denunciations efficiuntur, vt contrahentium impedimenta detegantur. At cum breuem moram in aliqua parochia sponsi contraxerit, ignoti sunt, & impedimenta ignorantur. Ergo, &c. Et ita declarasse sacram Cardinalium Congregationem testatur Segura *Daualos part. 2. direct. cap. 16. num. 19.*
 2. Sed his non obstantibus, si ego, ait Basilius Pontius de *matrim. lib. 5. cap. 50. num. 5.* viderem declarationem Cardinalium, istorum opinionio acquiescerem. Ceterum neque lego in his quas ediderunt. Farinacius atque Rebellus, quin potius ex his quae excusae sunt, ego colligo in eis tantum Ecclesiis debere fieri proclamationes, de quarum parochia sunt; nam cum Concil. Trident. dicat eas debere fieri à proprio Parocho, declarant Cardinales propriū Parochum esse, in cuius parochia contrahentes habitant, tempore, quo matrimonium contrahitur; & in alia declaratione expressè dicitur, vt quando matrimonium contrahitur inter duos alienigenas, qui à paruo tempore in aliquo loco habitant, & non sunt de vagabundis, proprium Parochum esse, in cuius parochia habitant tempore quo contrahunt matrimonium. Existimo itaque de iure in praedictis Parochiis praecisè debere fieri; an verò in aliis, vt voluit Sanchez, etiam fieri expediat, relictum existimo Episcoporum iudicio. Hæc Pontius *vbi supra*; sed tu tene sententiam Sanchez, de quam nouissimè tenet Io. Maria Nouarius in *pract. iur. Pont. conclus. 74. num. 3.* & Barbosa de *potest. Episc. part. 2. alleg. 32. num. 10.* Gutierrez de *matrim. cap. 56. num. 5.* & alij.

RESOL. LXVI.

An quando contrahentes sunt ex diuersis Diocesis, & Ordinarius vnus dispensat in denunciationsibus, sufficiat hoc, ne fiat in Parochia alterius? Ex part. 3. tr. 4. Ref. 238. alias 239.

§. 1. **A**ffirmatiuè responder Sanchez de *matrim. tom. 1. lib. 7. disp. 7. num. 7.* vbi asserit, quod

quando contrahentes sunt ex diuersis diocesis, vtriusque Prælaturam posse cum vtroque dispensare, & vnus dispensationem sufficere, quia in hac re coniuges censentur quasi vna persona, & ratione connexionis causæ vtriusque alterius Prælato censetur subiectus. Ita ille.

2. Sed Basilius Pontius de *matrim. lib. 5. cap. 31. num. 9.* valde dubitat de huius dicti veritate, quia sæpe potest contingere, vt impedimentum, quod in vna diocesi notum non est, sit notum in alia, & ita ex dispensatione denunciations in vna diocesi, non sequitur per connexionem, & colligationem aliquam, dispensatio in alia, in quo est valde diuersa ratio de matrimonio, & denunciationsibus; nam in matrimonio, cum sit necessariò vinculum duorum, necessariò etiam fit, vt qui vnum coniungere potest, possit & alium, est enim mutua coniunctio: at in denunciationsibus non est ita necessaria colligatio, & consequentia, vt satis constat. Sic Pontius.

His tamen non obstantibus, sententiam Sanchez tenet Gutierrez de *matrim. cap. 46. num. 10.* Reginaldus in *praxi tom. 2. lib. 31. cap. 32. num. 232.* & Coninch de *Sacram. disp. 27. dub. 6. num. 54.*

RESOL. LXVII.

An Ordinarius possit dispensare, vt omittantur denunciations, & quid intelligendum est sub nomine Ordinarij in Concilio Tridentino sess. 24. de matrimonio. cap. 1.

Et quanam vero sint iustae causae, vt dispensetur in denunciationsibus? Ex part. 3. tract. 4. Refolut. 236. alias 237.

§. 1. **R**espondeo, non posse Parochum omittere denunciations, sed id spectare ad Ordinarium, si ipse expedire iudicauerit; quia non potest sine causa. Quanam verò sint iustae causae, vt dispensetur in denunciationsibus, vide Basilius Pontium de *matrim. lib. 5. cap. 32. num. 2.* & Layman in *Theol. mor. lib. 5. tract. 10. part. 2. cap. 4. num. 11.* cum Coninch *vbi infra num. 56.* Sed quis nomine Ordinarij intelligatur, vt possit dispensare in hoc casu, magna questio est, nam Sanchez de *matrim. tom. 1. lib. 3. disp. 3. num. 4.* Coninch de *Sacram. disp. 27. dub. 6. num. 54.* & alij, quos citat, & sequitur Barbosa de *potest. Episc. part. 2. allegat. 32. num. 30.* purat sub nomine Ordinarij intelligi eos, quos quasi Episcopalem iurisdictionem habere dicunt Doctores.

2. Sed contrariam sententiam docet Basilius Pontius de *matrim. lib. 5. cap. 31. num. 3.* vbi docet hanc potestatem dispensandi in denunciationsibus solis Episcopis iure Tridentino concessam, & non his qui iurisdictionem quasi Episcopalem habent, vt Abbatibus, aut Vicariis sancti Ioannis, vel similibus. Et ita determinauit sacra Cardinalium Congregatio his verbis. Non permittitur hæc facultas Commendatario, licet eius Abbatia iura Episcopalia habeat, cuius Abbas appellatione Ordinarij venit, iuxta glossam in *cap. fin. de offic. ordin. in 6.* dixit enim sanctissimus Dominus noster, quod Ordinarius hic non intelligitur nisi Episcopus, attamen Cardinali Farnesio Farcensis Monasterij commendatario fuit permillum, non autem eius Vicario. Et hanc declarationem non solum adducit Pontius, sed etiam Villalobos in *sum. tom. 1. tract. 13. diffic. 23. num. 6.* vbi tamen addit. [Veale lo que esta en practica acerca desto que esso se prodra sequir.]

Sup. hoc in
 fra lege
 latissimam
 doctrinam
 Ref. 90. per
 totam.

Sup. hoc in
 Ref. not.
 præterit in
 §. Verum ex
 his.

RESOL.